

THERAPIE VOOR EN DOOR HONDEN

INGE PAUWELS

By learning to know and understand your dog you will learn to know and understand yourself.

Building a better relationship between yourself and your dog.

Inge Pauwels: Therapie voor en door honden

ISBN 9789402136463

© 2015 Inge Pauwels and Vishuddha bvba

Cover photo: William Depuydt

1de druk juli 2015 - Boek is een heruitgaven van delen de 4 eerste boeken van Inge Pauwels, met herzieningen van de inhoud.

Alle namen die in dit boek voorkomen zijn of gefingeerd of deze hebben toestemming gegeven.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle zorg die aan de samenstelling van de uitgave werd besteed, kan de redactie of de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze publicatie zou kunnen voorkomen.

Van dezelfde auteur:

- De hondencoach
- De hondentherapeut
- 13 reflecties over dieren (ook in Engels, Portugees en Italiaans)
- Jouw hond je beste vriend
- Hondenpiegel
- Krachtdieren en dierenspiegel ®
- Uit het leven van een holistisch dierengedragstherapeute

DANKWOORD

Voor Kira, mijn innerlijk kind, dat kan praten met de dieren en een is met de kracht van de kristallen.

Voor mijn onvoorwaardelijke (voor)ouders.

Voor mijn broeders en zusters de dieren en alle mensen die van hun houden.

Voor Matteo, ziel van Tosca, Kenai, ziel van mijn zus, en Rick, mijn petekindjes.

Voor de mooie menselijke vriendschappen en relaties in mijn leven.

Voor al de leerzame spiegels in mijn leven.

Voor Raico, mijn hartje!

Je bent niet enkel een hond maar ook een engel;

Begeleiding op mijn pad naar eigenwaarde, onvoorwaardelijk bestaansrecht, vrijheid, vreugde (zelf)zorg en zachtheid.

Dank je voor je energie en aanwezigheid in mijn leven en daarna.

Dank je!!

Voor Beijo

Voor David

INHOUD

Inleiding

Deel 1: Inge Pauwels and her Toscanzahoeve®

Over de auteur
Van Indiaan tot holistisch dierengedragstherapeut
Mijn honden
Holistisch werk

Deel 2: De hond is de beste vriend van de mens

Het genetisch materiaal van de gedomesticeerde wolf
Rassenindeling en zijn gedragskenmerken
De evolutie van pup tot hond en de invloeden van die ontwikkeling op het latere gedrag
Verbale en non verbale communicatie van een buitenlander en misverstanden tussen mens en hond
De zintuigen van de hond
De hersenen van de hond
Het bewustzijn van honden
Lichaamstaal van de hond
Emoties bij dieren
Hondenwijsheid; Paranormale vermogens en het zesde zintuig bij honden
Veel voorkomende communicatiefouten met honden
Positief trainen en hoe honden leren
Hulpmiddelen, trainingsmiddelen en marteltuigen
De basis van gedrag
Dominantie en roedelgedrag bij honden
Onze hond een wolf?
Gedicht van een verwaarloosde hond
Wat een hond nodig heeft en de oorzaken van gedragsproblemen
Probleemgedrag of ongewenst gedrag?
Therapie en trainingstips bij gedragsproblemen
Een paar nuttige oefeningen
Meerdere honden in een gezin
Alternatieve therapieën bij gedragsproblemen
Voeding en voedingssupplementen
Castratie en sterilisatie
Gedragstesten
Voorbeelden van gedrag en FAQ
Mishandeling van de hond: vermenselijking, broodfok, hondengevechten, ...
Beestig gedrag

Deel 3: Mens en dier

Een nieuwe hond aanschaffen
Een relatie met je hond
Spel en ontspanning
Kinderen en honden
Je hond als zielsverwant
Wat mijn relaties met dieren mij over mezelf en mijn menselijke relaties leren
Wat is dierenspiegel ®
Aan de slag met dierenspiegel®
Wat geloof jij?
Honden en zen
Wat dieren ons vertellen

Krachtdieren
Doga – Yoga op zijn honds
4 basis stappen naar een betere relatie met je hond
De hond als hulphond en therapiedier
Misvattingen rond (therapie)honden
Telepatisch communiceren met honden
Werken met therapiedieren
Hooggevoeligheid en bewustzijn bij mens en dier
Afscheid van een vriend

Deel 4: Holistisch benadering

Een holistische benadering
Reiki, bio magnetisme en chakra (healing)
Chakra mediatie
Bachbloesmens
Massage
Accupressuur
Edelstenen en kleurentherapie
Kruiden
Chinese kruiden
Aromatherapie
Dierenhoroscoop
Vier elementenleer
Homeopatie
Veel voorkomende ziektes en de alternatieve remedies

Nawoord

Toscanzahoeve: coaching voor mens en training voor dieren - Contacteer ons

INLEIDING

EEN HUIS IS PAS EEN THUIS ALS ER EEN HOND IS

In 2005, een belangrijk jaar vol veranderingen in mijn leven, kreeg ik de kans om een boek te schrijven over mijn bijzondere bevindingen over en belevenissen met dieren, meer specifiek honden. Mijn relatie met mijn vriend was afgelopen en ik woonde alleen. Dat wil zeggen: alleen met mijn hond Raico en mijn kat Poepoes. Datzelfde jaar leerde ik veel nieuwe mensen kennen, gaf de eerste keer mijn cursus holistisch hondengedragstherapeut en keerde het bedrijfsleven definitief de rug toe. Kortom, een ideaal moment om een boek te schrijven.

In die periode was ik niet alleen mijn praktijk en mijn dierengedragssentrum Toscazohoeve aan het uitbouwen, ik was me ook volop aan het bijscholen: in het gedrag en de emotie van dieren, hoe leerprocessen, sociale structuur enzovoort. Er zijn zoveel boeiende, maar helaas verschillende meningen en theorieën over het gedrag van dieren. Alleen over de basis van de lichaamstaal lijken mensen in 'de hondenwereld' het eens te zijn, maar al het andere is zoals een godsdienst. Je hebt het christendom, het jodendom, het hindoeïsme, het boeddhisme, de islam, het occultisme, de wicca en nog vele andere godsdiensten. En dat is net zo in de wereld van het gedrag en de opvoeding van de trouwste en oudste vriend van de mens, de hond. Over hem en de omgang van ons, naakte apen, met deze trouwe viervoeter zou ik graag met jullie brainstormen. Niet omdat ik een nieuwe godsdienst wil verkondigen, mensen beledigen of mijn mening laten afkraken door een leerkracht tijdens een cursus ethologie of gedrag. Wel om samen op onderzoek te gaan, om een aantal zaken in de groep te gooien, om discussies te creëren, om nieuwe holistische invalshoeken te krijgen, om mensen meer inzicht en respect voor hun viervoeter te laten krijgen en vooral om mijn onvoorwaardelijke liefde terug te geven aan deze dieren, van wie ik al jarenlang zoveel liefde mag ontvangen.

Als kind heb ik tal van therapiedieren gehad. Ik ben groot gebracht op de boerderij van mijn ouders en bij elke ruzie, stress situatie of verdriet vond ik steun bij de dieren daar, van kat, hond tot kip, konijn of vis.

Honden en katten waren overal rondom mij; bij het spelen, het rusten en het huiswerk maken. 's Nachts werden ze vervangen in bed door de pluche versies. Nooit ben ik als kind alleen geweest. Altijd kon onvoorwaardelijk steun, begrip, knuffels en troost vinden bij dieren.

Ik zou me het leven niet kunnen inbeelden zonder dieren.

In 1999 kreeg ik een zeer zwaar ongeluk waarbij ik 2 jaar moest revalideren. Ik kon, toen ik thuiskwam uit het ziekenhuis, niet lopen. Tosca, mijn hond op dat moment, was toen nog een pup. Hij was 24 uur bij mij voor steun en gezelschap, hielp me met voorwerpen en vooral leerde me weer lopen. Want hij was de motivatie om terug te willen leren lopen, om door de pijn te bijten en met hem naar buiten te gaan voor zijn noodzakelijk plasje. Hij was er onvoorwaardelijk met zijn knuffels en lekjes ondanks dat mijn gezicht er niet uitzag (ik was in de ruit van de auto gevlogen) en hij wou wel met mij buiten komen en gezien worden!

Tosca heeft me geleerd mezelf graag te zien en voor iets te knokken.

Op 23 februari 2009 is mijn petekind Matteo geboren. Negen jaar eerder, op dezelfde dag, werd mijn hond Tosca koelbloedig doodgestoken met een keukenmes, door de buurman van mijn ouders in Laakdal. Welkom zielekind!

Na Tosca heeft mijn huidige hond, Raico, pracht van therapeutisch werk verricht.

Hij is er altijd! Ook als je alleen woont, je vrienden niet bereikbaar zijn, je relatie wordt beëindigd, je wat angstig bent in het donker, je moe thuiskomt van klanten enz...

Hij leert me omgaan met mijn hooggevoeligheid en de (fysieke) beperkingen van mijn lichaam. Hij leert me gezond egoïstisch zijn en grenzen stellen. Hij leert me onvoorwaardelijk liefde voor mezelf en anderen. Elke dag opnieuw, zonder zijn geduld te verliezen...

Het liefst zie ik de erkenning van de wederzijdse invloed die mens dier op mekaar hebben. Ik werd hierbij naar een land als Amerika waar de helende kracht in de therapeutische waarde van het dier al jaren vanzelfsprekend zijn en viervoeters ontlopen in bijvoorbeeld ziekenhuizen, psychiatrische instellingen en bejaardentehuizen. Ik ben positief over de toekomst.

bij mijn ouders fondue gaan eten en daarna in hun dorp naar het vuurwerk gaan kijken. Een spektakel van achttien minuten lang. Raico is een van de weinige honden die niet bang is voor vuurwerk. Hij is trouwens nooit echt bang voor iets als ik erbij ben en er ook geen angst voor heb.

Geen alcohol, om 01.00 uur naar bed en niet te veel gegeten. Toch stond ik die morgen, 1 januari 2009, op met barstende hoofdpijn, darmen die overhoop lagen en een raar gevoel in de maagstreek. Ik stapte uit bed en wenste Raico en Poepoes (de kattin) goedemorgen.. Vervolgens liep Raico met een rare gang naar buiten om... over te geven!

Twee handen op één buik, zijn we. We begrijpen elkaar met een blik of een handeling en we kopiëren zelfs elkaars lichamelijke mankementen. Raico en ik zijn elkaars spiegel. Zielsverwanten die elkaar veel te leren hebben.

Mijn grootste hartenwens is dan ook dat mensen en dieren evenwaardig kunnen zijn en zo ook behandeld worden!

Als dierengedragstherapeut moet ik mijzelf constant bewijzen tegenover klanten, mogelijke klanten, collega's, de wet en de regering, tv-programmamakers, media... Dit boek is begonnen tijdens een turbulente periode in mijn leven, met veel veranderingen, en ik heb het geschreven met heel mijn hart en ziel. Ik sta achter datgene wat ik schrijf en ik staaf alles met research of met mijn eigen ervaringen. Ik sta open voor constructieve kritiek, want door ernaar te luisteren en er over na te denken leer ik weer bij en verruim ik opnieuw mijn zienswijze.

Mijn leven is tot nu toe geen gemakkelijke weg geweest. Leven met een liefde en energie die bijveel mensen nog niet bekend en door de wetenschap nog niet erkend is, is een voorrecht, met twee zijden aan de medaille. Dit boek zal worden gerespecteerd, bespot, geliefd en gehaat.

Wat van belang is, is de innerlijke waarheid van dit verhaal. Energie volgt de intentie van de gebruiker. Ik spreek zo veel mogelijk vanuit persoonlijk standpunt en ervaring.

Dit boek is gericht op het veranderen van onze perceptie. Je manier van kijken kan veranderd worden. In plaats van alleen te vertellen wat je moet doen (niets 'moet' trouwens), geef ik liever de kracht en het inzicht om het zelf uit te werken. Het houdt niet in dat ik mensen wil bekeren of ergens in wil laten geloven. Iedereen heeft de vrije keus. Weet wel dat verandering weerstand oproept. Maar weet ook dat menselijke emoties, hoe wezenlijk ook, van voorbijgaande aard zijn. Gewoontes en bestaande structuren geven een vals gevoel van veiligheid en zijn gevangenissen voor de geest.

Ik heb al heel vroeg moeten leren omgaan met het feit anders te zijn dan anderen, terwijl ik me wel moest gedragen zoals de anderen. Je hoeft niet te worden opgesloten om een gevangene te zijn. Ik was het gelukkigste als ik me op vertrouwd terrein bevond van dieren en de natuur. De natuur kan natuurlijk agressief en wreed zijn, maar het afbakenen van territorium en het regelen van de populatie, wordt niet veroorzaakt door de egoïstische behoeften van geweld en overheersing op zich.

Eerst zullen ze je negeren, dan belachelijk maken, en vervolgens tegen je vechten, maar uiteindelijk zul je winnen.

Ghandi

Dierenspiegel ® is een stukje van het gedachtegoed in de dierenwereld. Er zijn meerdere ideeën en uitgangspunten mogelijk. Het is voor mij echter een privilege om je dit stukje te mogen aanbieden.

Ik ben wel trots op mijn beroep als gedragstherapeut en vind het zalig om met bijvoorbeeld hondenscholen en dierenartsen samen te werken. We hoeven niet te concurreren. Na een operatie van de dierenarts kan ik als hondentherapeut het lichaam zuiveren, het laten revalideren of nakijken of de operatie geen weerslag heeft op het gedrag of de emoties van de hond. Wanneer eigenaardig gedrag een medische oorzaak heeft, kan ik de patiënt doorverwijzen. Ik stel het gedrag vast, geef oefeningen op om dat gedrag te veranderen en verwijs dan door naar een hondenschool die de oefeningen en het gedrag kan aanleren en onderhouden. Omgekeerd kunnen hondenscholen honden met gedragsproblemen voor enkele sessies doorsturen. Samenwerken met collega's gedragstherapeuten is ook leuk. Helaas noemen veel mensen zich tegenwoordig gedragstherapeut, hoewel ze geen opleiding of ervaring hebben. Werken met dieren is namelijk in de mode. Vaak kunnen zulke 'therapeuten' hun patiënten onvoldoende helpen en dat stelt het beroep van gedragstherapeut in een kwaad daglicht.

Er bestaan geen standaardoplossingen, want elke hond is in wezen uniek en moet als een individu worden beschouwd, bijvoorbeeld tijdens de training en bij het oplossen van gedragsproblemen. En psychologie bij honden is, net zoals bij mensen, geen exacte wetenschap. Ieder moet zijn eigen ding doen in het leven en zijn eigen weg gaan. Zolang je jezelf nog maar recht kunt aankijken in de spiegel!

In 2008, 2009 en 2011 volgden er nog drie boeken, gaande gaat over het begrip en de band tussen jou en je hond.

Van deze 4 boeken is dit een samenvatting en hier en daar een aanvulling.

Na mijn eerste boek werd mij duidelijk dat je niet voor iedereen goed kunt doen en dat alles en iedereen evolueert. Vandaar dat ik wil benadrukken dat ook dit boek geen absolute waarheid verkondigt maar een persoonlijke benadering, die uitnodigt tot discussie en aanvulling. Het is een boek waarin het dier op de eerste plaats staat en waarin ik de hoop en het vertrouwen uitdruk dat mensen en dieren in harmonie met

elkaar kunnen omgaan. Ik ben overtuigd van een holistische aanpak. Holistisch wil zeggen dat ik naar het geheel van de mensen en de dieren kijk, en ook naar de eventuele interactie tussen mens en dier.

Ik combineer verschillende technieken en theorieën (kalmerende signalen, positief trainen en opvoeden, dierenfluisteren, de hond 'honds' corrigeren, massage enzovoort) om een individuele en aangepaste oplossing te vinden voor elk dier en zijn eigenaar. Dus geen zwart-wit denken, maar een holistische oplossing die rekening houdt met de het individu, in combinatie met de natuur en het wezen van mens en dier.

Ik had nooit verwacht met mijn boeken zoveel mensen te bereiken en zoveel leuke reacties te mogen ontvangen. Dankzij mijn boeken en door mijn praktijk heb ik veel mensen ontmoet, veel kennis opgedaan en geleerd van collega-professionals, maar ook van talrijke gezinnen.

Ik heb bovendien geleerd dat iedereen verschillende waarden en normen heeft, ook in de omgang met zijn of haar huisdier. Ik zou bijvoorbeeld nooit mijn hond wegdoen als ik moest verhuizen. En waarschijnlijk nog eerder onder een brug slapen dan hem achter te laten. Anderen doen dat wel. Net als een cadeau onder de kerstboom dat je later dumpt. Verder heeft ook iedereen zijn eigen mening over wat van iemand een goede 'baas' maakt. Persoonlijk zie ik het als een soort 'ouderrelatie' met onvoorwaardelijke liefde en verantwoordelijkheid. De verantwoordelijkheid dat jij voorziet in elementaire dingen zoals veiligheid, bescherming, voeding, warmte, respect en waardering. Maar ook in een consequente opvoeding, streng maar rechtvaardig. Zoals kinderen hebben honden grenzen nodig waarbinnen ze in hun eigen tempo, op hun manier en waarde de dingen kunnen ervaren, ontdekken en uitproberen. Samenwerken in plaats van de hond voor je te laten werken, rekening houdend met het sociaal contact en liefde voor beide partijen. Ik geloof niet dat een omgang, relatie, leerproces alleen positief kan zijn. Je moet ook negatieve dingen ervaren om het verschil te weten; om het goede te appreciëren en om de grenzen te kennen. Opvoeden van kinderen maar ook van honden kan niet honderd procent positief zijn. Het leven is niet honderd procent positief. Onze maatschappij ook niet.

Ik heb het geluk dat ik ben opgegroeid op de boerderij van mijn ouders; ons gezin ging anders om met dieren. Wij hadden begrip, aandacht, respect voor ze. En hielden rekening met hun gevoelens, eigenheid en eigen wil. Nooit hadden wij (gedrags) problemen met onze dieren.

Een leuke tendens in de dierenwereld is: training en omgang moeten bij elkaar passen. Hiermee bedoel ik dat zowel mensen als dieren zich goed moeten voelen, gemotiveerd moeten zijn, elkaar moeten aanvoelen en zich op elkaar moeten kunnen afstemmen. Vaak weet je van jezelf wat je belangrijk vindt; maar leer ook te kijken naar het gedrag, de emotie en wat bij je hond past. En een goede band en relatie komt voor de training!

De hond is nog te vaak een product in onze productiemaatschappij en wordt behandeld als een gebruiksvoorwerp; voor testen, als tijdelijke oppas voor de kinderen enzovoort. Gelukkig gaan steeds meer mensen anders om met hun hond. Mensen hebben de behoefte om een hond beter te begrijpen en zien hem als een wezen met een ziel, gevoelsleven en bewustzijn.

Als je dit boek leest, ben je een van hen en wil je waarschijnlijk meer inzicht krijgen in het gedrag van je hond.

Als je het gedrag en de communicatie van je hond niet begrijpt en steeds ondermijnt, gaat er iets broeien. Zo kunnen gedragsproblemen ontstaan of versterkt worden.

Dit boek gaat over het basisgedrag van honden en hoe een gebrek aan het vervullen van hun instincten kan leiden tot probleemgedrag. Over de relatie tussen mens en hond en hoe een gebrek aan begrip en communicatie de basis vormt voor probleemgedrag. Over het meest voorkomende probleemgedrag – in theorie en in praktijk, via cases. En ook wat je kunt doen om ongewenst gedrag te voorkomen en op te lossen. Want probleemgedrag en ongewenst gedrag zijn niet hetzelfde. Denk bijvoorbeeld aan een hond die blaft aan zijn territoriumgrens, bijvoorbeeld in de tuin. Dit is geen

probleemgedrag, maar het natuurlijke gedrag van de hond. Voor veel eigenaars en hun burens is het echter ongewenst gedrag en ze zouden graag een oplossing vinden om de hond te doen ophouden met blaffen.

Mijn boek gaat tevens dieper in op het ontstaan van dit gedrag, gedragsherkenning, de relatie met eigenaar en omgeving, genetische oorzaken van gedrag, probleemgedrag en mogelijke oplossingen aan de hand van theorie en praktijkcases. Verder ga ik ook in op lichaamstaal, gedragstesten en het werken met therapiedieren.

Bovendien geldt dit voor alle honden, of het nu werkhonden of huishonden zijn. Let er wel op dat de trainingsmethodes en verwachtingen bij een werkhond heel anders zijn dan bij een toffe, gehoorzame huishond. Mijn boek spitst zich voornamelijk toe op die leuke huishond. Het geeft een nieuwe kijk op bestaande principes en het bekijkt deze principes ondeugend en kritisch, vanuit het oogpunt van de hond. Het is bedoeld voor zowel de leek als de kenner. Bovendien wil ik een aantal principes introduceren die nog weinig gekend zijn bij hondenliefhebbers.

Om het een beetje oneerbiedig te zeggen: je kunt maar best de 'handleiding' van je hond kennen gedurende die 10 tot 14 jaar gemiddeld dat je ermee zult samenleven.

Via mijn werk en met boeken tracht ik mensen te coachen om hun hond te begrijpen en (probleem)gedrag aan te passen. Dit door hun duidelijkheid te geven over de lichaamstaal van hun hond, hun relatie met het dier en het karakter van de hond. Dit werkt ook bij vreemde honden, want als je lichaamstaal en gedrag herkent, kun je een vreemde hond ook beter inschatten.

Dit boek is daarom niet alleen voor hondeneigenaars, maar ook voor alle andere hondenliefhebbers en zelfs voor mensen die niet zo van honden houden. Want een beter begrip en een betere kennis van honden zorgt voor minder angst, minder gedragsproblemen en een betere band met je hond.

Als hondencoach bekijk ik de interactie tussen mensen en hun hond(en) en leg ik de eigenaars uit hoe die relatie in elkaar zit, met alle communicatie en onbegrip. De moeilijkheid waar ze mee zitten, kunnen ze dan zelf oplossen doordat ik hen coach in begrip en discipline van de toepassing. Ze lossen het in praktijk zelf op. Mensen leren iets te doen is beter; het maakt hen sterker en zelfstandiger dan wanneer iemand anders het voor hen doet.

Ik hou van honden, meer nog, ze fascineren me. Ik zou niet kunnen leven zonder dieren in mijn leven! Hondengedrag leren en bestuderen brengt ons in contact met onszelf maar ook met de mensheid. Het bestuderen van honden heeft immers ook veel te maken met menspsychologie. Honden zijn het beste voorbeeld van een succesvolle aanpassing van wilde dieren tot huisdieren. De hond is het enige (zoog)dier dat echt met ons leeft, en niet naast ons.

Het doel van dit boek, voor mij, is niet om de nieuwe godsdienst of goeroe te worden of om andere bronnen af te breken. Mijn doel is jullie, de lezers van dit boek, zelf het gedrag van je hond te leren herkennen en begrijpen en jullie te leren nadenken over je hond, zodat jullie zelf in de toekomst beslissingen kunnen nemen en het gedrag van jezelf en je hond kunnen aanpassen. En ook om jezelf beter te leren kennen door middel van wat je hond je laat zien.

Dit is ook een spiritueel boek, een ontdekkingsreis naar jezelf; het is geen toeval dat je dit boek in handen kreeg. Met dit boek wil ik alle mensen helpen hun relatie met de aarde en de dieren om hen heen te verbeteren. Het is bedoeld om je te helpen de relatie met honden en de natuur te begrijpen. Als je je met alle dingen kunt verbinden, ben je waarlijk een deel van het geheel.

De natuur en de dieren hebben mij veel geleerd, ik vind rust bij hen en bij hen zijn is thuiskomen; vertrouwd en veilig.

Open je ogen, oren, verstand en je hart en ziel voor de boodschappen van de natuur en de dieren.

Het is ook een boek in mijn eigen ontwikkeling van loslaten, mijn eigen zijn, mijn plaats vinden in de strijd als krijger en mijn BESTAANSRECHT!

We zijn gemaakt om onder andere te leren door vallen, fouten te maken, en op te staan. Het begint als we willen leren lopen en het gaat ons hele leven door. Wie bang is om te vallen, mist het ontplooiën van zijn of haar talenten en mist het leven. Je kunt naast je eigen ervaringen ook leren van anderen. Van mensen en dieren in je omgeving. Verbindingen en leerprocessen geven het leven zin en maken het boeiend!

Hoe meer ik me verdiep in de wereld van de hond, hoe meer vragen er rijzen. Een aantal dingen werden me ook glashelder en die zal ik in dit boek neerschrijven. Toekomstige onderzoeken en evoluties zullen misschien aantonen dat ik verkeerd ben met wat ik hier neerschrijf, maar momenteel geloof ik 100% in wat ik schrijf. Ik zet met trots mijn handtekening onder dit werk, ondanks al de mogelijke 'fouten', want niemand is perfect.

2015 is een boeiend jaar, waarin ook dit boek is geboren (uit 4 boeken) en vertaald.

Veel leer- en leesplezier!

Inge Pauwels

Toscanzahoeve
Inge Pauwels

Deel 1: Inge
Pauwels en haar
Toscanzahoeve ®

OVER DE AUTEUR

Inge Pauwels is afgestudeerd communicatiespecialist en holistisch dierengedragstherapeut en komt als dierenfluisteraar heel veel in contact met dieren en hun baasjes. Inge Pauwels wordt wel eens de Belgische Martin Gaus of de Boeddha van de dieren genoemd. Niet zo raar: ook Inge heeft eigen hondenscholen, schrijft boeken en verschijnt regelmatig in de media. In 2003 gaf ze haar baan in de communicatie op om te gaan doen wat ze echt wilde: met dieren werken.

Waar Inge Pauwels komt, is er vaak een disharmonie of communicatiestoornis. Zij tracht dit op te lossen door de communicatie tussen mens en dier te herstellen en de band en het wederzijds begrip te verstevigen. Ze werkt met hulpmiddelen uit de natuur zoals opvoedingsregels, massage, bachbloesemtherapie en kruiden, dierenspiegel, etherische oliën, edelstenen, dierenfluisteren enzovoort. Inge Pauwels studeerde naast dierenspsychologie ook humane communicatie en in bijscholing management, humane coaching en bedrijfspsychologie.

VAN INDIAAN TOT HOLISTISCH DIERENGEDRAGSTHERAPEUT

'Loving dogs goes along, more or less, with despairing humans.' Roger Grenier

Ik ben opgegroeid op de boerderij van mijn ouders, samen met mijn vier jaar jongere zus Ella. Als kind was ik al geïnteresseerd in dieren en planten en ik kon me daarin volledig uitleven op de boerderij. We hadden verschillende dieren: katten, konijnen, eenden, kippen, geiten, schapen, koeien, varkens, vogels, vissen, ganzen en natuurlijk honden. Van kindsbeen af hebben mijn ouders, mijn zus en ik allemaal onze eigen hond gehad, wat betekent dat er dus meestal vier honden op de boerderij waren. We konden vrij spelen in de natuur op de boerderij van onze ouders, en we leerden er een aantal waardevolle levenslessen: over het eindige leven en het sterven, over het opnemen van verantwoordelijkheid en over respect. Die lessen konden soms hard zijn, bijvoorbeeld wanneer je een konijntje leuk vond en dan twee dagen later realiseerde dat het in de kookpot zat... Bijna alles wat we aten kweekten we immers zelf.

Op school was ik een goede studente, hoewel ik er niet echt bijhoorde. Mijn klasgenootjes waren bezig met jongens, make-up en merkkledij, terwijl ik me in andere dingen interesseerde: de natuur, dieren en onverklaarbare, paranormale fenomenen. Ik was gek op de indiaanse cultuur; speelde cowboy en indiaantje in de bossen bij ons, met mijn zus die altijd cowboy wou zijn. Mijn bijnaam was Witte Veder en ik zou trouwen met Winnetou, uiteraard. Tijdens de humaniora kregen we biologie, en die bevatte onder andere het bestuderen van dode dieren. Als we dieren gingen opensnijden, viel ik bijna flauw en bleef ik nooit kijken. Dus hoe graag ik het ook wilde, een dierenartsenpraktijk was niets voor mij, dat was duidelijk.

Vanaf mijn twaalfde trainde ik mijn honden zelf; ik las boeken en probeerde theorieën uit in de praktijk. Op latere leeftijd ging ik naar de hondenschool in het dorp en maakte ik kennis met slipkettingen.

Toen ik jaren later als communicatiespecialiste in Antwerpen afstudeerde, richtte ik mijn eigen bedrijf op en ging ik lesgeven in bedrijven over sales en communicatie. Ik werkte meesetal voor een verzekeringsmaatschappij, wat me veel heeft geleerd en vooral mijn karakter heeft gehard. De salesbranche, waar je moet werken met mensen en resultaten, is een harde en stresserende wereld. En om eerlijk te zijn was ik uiteindelijk de haat, de achterklap, de onterechte kritiek enzovoort simpelweg beu. Ik ging op zuiveringsweek, om mijn gedachten beter op de toekomst te kunnen oriënteren. En daar zag ik mezelf, net als in mijn kinderjaren, met dieren en de natuur werken. Ik ging tijdens die periode tevens in regressie: ik ging onder hypnose terug naar een vorig leven. Dat was een prachtige en zeer leerrijke ervaring. Ik ontdekte daardoor immers de link tussen mijn liefde voor dieren en communicatie, het thema 'loslaten' in mijn leven en mijn indiaanse roots.

In dat vorige leven was ik een indiaan; een doofstom jongetje met een grijze wolfshond als gezelschap. De mensen waren vriendelijk tegen mij, maar het was duidelijk dat de hond het belangrijkste in mijn leven was en dat de mensen en hun leven bijzaak waren voor mij. We gingen wandelen in het bos, mijn hond en ik. Het was een zonnige dag. Plots viel ik in een gat, meters diep. Daar lag ik dan in een soort grot met enkele meters boven mij een opening, en daarboven stond mijn hond. Urenlang hebben we zo gewacht, hij boven en ik beneden. Het was een hopeloze toestand. Ik was te erg gewond en kon niet om hulp roepen doordat ik doofstom was en mijn hond wou me niet achterlaten. Ik weet niet hoe lang het duurde voor we afscheid namen van elkaar, maar uiteindelijk stierf ik en mijn hond liep terug naar het kamp.

Meteen werd het mij duidelijk waarom honden mij zo diep kunnen raken. Maar aan de eerste hond die ik in mijn praktijk als hondengedragstherapeut zag, hing natuurlijk een mens aan de hondenlijn en toen werd het mij helemaal duidelijk: ik moest werken met dier én mens. Het hele plaatje viel in elkaar. Dankzij mijn studies, mijn vorig werk en mijn levenservaringen kon ik terugvallen op een ruime basiskennis over hoe mensen functioneren, denken en voelen en hoe je ze kunt coachen. Langs de andere kant had ik

dankzij mijn jeugd, mijn gevoelens en mijn bijscholing geleerd hoe je kon omgaan en werken met honden.

In tegenstelling tot vroeger, toen ik nog uitsluitend met mensen werkte, concentreer ik me nu op dieren. En dat is een groot verschil, want die hond kan mij op twee seconden een boze bui of een slecht humeur doen vergeten. Hoeveel mensen kunnen dat?

Ik heb van mijn hobby mijn beroep kunnen maken. Ik probeer mijn eigen ding te doen, mijn eigen leven te leiden met een oprecht doel voor ogen: mensen helpen om hun hond beter te begrijpen zodat ze een (nog) leuker leven hebben samen. Ik sta voor wat ik doe en ik leer nog elke dag bij. En ik doe het niet alleen graag, ik kan er nog van leven ook!

Om jaloers op te zijn, nietwaar?

Veel geduld heb ik niet, tenzij ik bij dieren ben. Vandaar dat het ook moeilijk is om enkel te lezen of te praten over problemen. Dat is misschien makkelijker, maar het moet ook in de praktijk kloppen, haalbaar zijn en resultaat opleveren. Ik heb geleerd om honden te lezen en te begrijpen zodat ik via hen hun eigenaar, de mens, kan bereiken. Want wil ik een verandering in de relatie tussen hond en mens teweegbrengen, dan zal dat toch via de eigenaar moeten.

Dieren, in het bijzonder honden, hebben mij de kans geboden om mezelf beter te leren kennen, om terug naar de natuur te keren, om mijn relaties te onderzoeken en te verbeteren, om onvoorwaardelijke liefde te ervaren, om te leven in het hier en nu, om me bewust te worden van en bewust om te gaan met mijn emoties, om een nieuwe carrière te kiezen, om van mijn hobby te kunnen leven zonder stress, druk en schuldgevoel... De mysterieuze wereld van een dier kun je niet vatten als je je niet in het dier verdiept en verplaatst. Je moet de handelingen en het gedrag van het dier in detail nagaan. Je moet zelf dier worden. Waarschijnlijk dat ik daarom vaak spreek tegen mensen alsof ze honden zijn; ik spreek dan over pootjes in plaats van handen of voeten. Vaak geef ik de indruk dat ik heel veel wil. Dat klopt, maar niet helemaal. Ik wil inderdaad heel veel van en in het leven, ik wil niet graag een kuddedier zijn dat meeloopt en elke dag de dingen uit routine doet, maar er misschien geen voldoening meer uit haalt. (Ik gebruik hier bewust het woord leuk niet, want je kunt in je leven niet alles leuk vinden.)

Als kind vond ik het op veel momenten zo ondraaglijk om anders te zijn, dat ik niet meer mezelf was. Die periode heb ik achter mij gelaten. Ik ben wie ik ben, met mijn overtuigingen en gedachten. Ik neem risico's, dat hoort bij het mens-zijn. Maar ik tracht innerlijk in harmonie met mezelf te zijn. Ik draag de verantwoordelijkheid voor mijn eigen welzijn en dat van mijn honden, en nu ook voor dat van de honden van anderen. Ik kan niet verantwoordelijk zijn voor andere mensen, maar ik moet verantwoordelijk zijn voor andere dieren. Ik voel me buitengewoon gelukkig nu ik met honden mijn dagdagelijkse leven kan delen, in alle vrijheid, en dat ik anderen kan leren om hetzelfde te ervaren. Ik heb het evenwicht gevonden tussen het wilde van de hond, de natuur, en het rationele van de mens, de maatschappij. De hemel op aarde. Evenwicht tussen gevoel en ratio. En ik ben dankbaar! Want zonder dieren, honden, zijn we arm, afgesloten van (onze) natuur. Ik wil iedereen helpen om dat stukje natuur in zichzelf te ontdekken, samen met onze honden. Want zij kunnen ons helpen om ons inzicht in het leven te verruimen.

Mijn ex-vriendjes hadden het altijd moeilijk met mijn liefde voor mijn honden. Dat is waarschijnlijk de reden waarom het nu mijn ex-vriendjes zijn... Ze vonden dat ik mijn honden liever zag dan hen. Ik zeg altijd dat ik drie mannen in mijn leven heb: mijn vader, mijn hond en mijn partner. En ik zie ze elk op een manier heel graag.

Na de dood van Tosca, een Amerikaanse pitbullterriër die slechts twee jaar bij mij was voordat hij onverwacht overleed, besloot ik semivegetariër te worden. Ik eet nog wel vis. We leven in een kringloop van eten en gegeten worden, daar is niets mis mee. De ene dierenliefhebber heeft moeite met het eten van vlees, de andere niet. De liefde voor mijn eigen dieren had geen betrekking op mijn beslissing. We zijn nu eenmaal omnivoren en eten zowel planten als dieren.

Mensen zullen altijd dieren blijven eten, dat zit in hun instinct. Ik vind wel dat een dier niet moet lijden en zo weinig mogelijk pijn moet ondervinden als het gedood wordt.

Het geluk dat ik met mijn honden beleefde, en nog steeds beleef, wil ik iedereen gunnen. Ik gun het iedereen dat hij of zij zijn of haar weg vindt en kan gaan, net zoals ik doe!

MIJN RELATIES MET MIJN HONDEN

Mijn belofte aan mijn honden: 'Ik beloof van je te houden en voor je te zorgen, in voor- en tegenspoed zolang wij zullen leven. En wie van mij houdt, zal van mijn honden houden.'

'De ziel is bij alle levende wezens gelijk, maar hun lichamen verschillen.' onbekend

Onze taal zit vol aanwijzingen over hoeveel honden voor ons betekenen: geslagen hond, een hondenleven, een teef, een underdog... Honden vinden niet alleen de weg naar ons dagelijkse leven, maar ook naar ons hart en onze woordenschat (waar de mond van vol is...) en ten slotte naar onze emoties en gedragingen.

Al de honden op onze boerderij waren of zijn belangrijk voor ons en ik weet dat het gevoel wederzijds was of is. Daarom vind ik dat ze allemaal een plaatsje in dit boek verdienen.

Prins, een Duitse herder, was de hond die mijn vader had meegebracht toen hij en mijn moeder elkaar leerden kennen. Hij was de beschermer en metgezel van het gezin. Mijn vader had hem de basisopvoeding geleerd, maar was met Prins niet naar de hondenschool gegaan of zo. Dat deden we trouwens thuis eigenlijk nooit. We gebruikten onze eigen feeling met honden, die mijn vader zeker heeft! Hij heeft er nooit op getraind, maar Prins was er wanneer het moest, en o wee degene die iemand van het gezin durfde aan te raken... Hij gaf iedereen een fijn en veilig gevoel. Prins was voor mijn moeder de eerste hond in haar leven en hij leerde haar vertrouwen te hebben in het hondenras. Hij was mijn 'pienika', zoals ik hem als kind noemde omdat ik zijn naam nog niet kon uitspreken. Prins is zestien jaar bij ons mogen blijven.

Prins leerde mij over trouwheid, verantwoordelijkheid, zorgen voor je dierbare en bescherming. En hij hielp mij, samen met mijn ouders, mijn eerste stappen te zetten. Ik mocht namelijk ook aan zijn lijf en haren steun zoeken, zodat ik niet zou vallen.

Prutske was mijn eerste hondje. Het was een terriër, een 'boomer'-kruising. Hij was mijn eerste echte ervaring als kind met de liefde en aanhankelijkheid van een dier. Hij mocht bij mij in het park en dat was zalig! Hij heeft nooit naar mij gegromd of gebeten. Helaas is hij niet oud mogen worden: hij werd overreden. Prutske leerde mij over liefde, vertrouwen en loslaten.

Boemer, mijn tweede hond, was ook een terriërkruising. Ik had hem gekozen op de dierenmarkt in Mol. (Toen was dat nog toegestaan. Persoonlijk vind ik dat ze beter de verkoop van honden in winkels en broedfokkers verbieden...) Ik mocht hem zelf een naam geven, opvoeden enzovoort. Boemer was een hond die niet graag alleen was, hij hield van gezelschap, zowel van andere honden als van mensen. Hij genoot van het goede leven en at heel graag. Hij was heel emotioneel en hij leed ook wel aan emo-eten, zoals wij mensen dat noemen. Dankzij Boemer nam ik de boeken door over hoe je een hond leerde gehoorzamen. 'Zit', 'lig', 'blijf', ...: hij deed het allemaal. Hij speelde met mij en mijn vriendinnetjes op de glijbaan in de tuin en vergezelde mij op urenlange zwerftochten in de bossen achter ons huis. Hij ging nooit ver weg en liet mij nooit alleen. Toen ik naar de hogere school ging, had ik minder tijd voor hem – en dat neem ik mezelf nu nog altijd wel wat kwalijk. Gelukkig had hij toen heel veel aan mijn vader. Hij is gestorven niet lang nadat Rex, de hond waarmee hij samenleefde, stierf. Waarschijnlijk

omdat hij al wat ouder was en niet zonder zijn maatje verder wou, want hij treurde enorm bij de dood van Rex.

Van Boemer leerde ik over gezelschap, trouw, afhankelijkheid, hoe je honden opvoedt, spel, bewust omgaan met voeding, emoties, de waardering van de natuur, verantwoordelijkheid dragen voor een levend wezen dat afhankelijk van je is en nog zo veel andere zaken. Honden stellen geen vragen en leveren geen kritiek.

Joerka: ik begreep het innerlijke leven van Joerka, een Alaska Malamute . Het was een hond met zin voor leven, vrijheid en spel. Maar hij ging ook gebukt onder zijn verdriet. Het was een sterke, onafhankelijke hond met een klein hartje. Veel mensen hadden schrik van zijn groot en sterk uiterlijk, maar wij hingen als kind aan zijn nek. Hij kwam, net als Boomer, van de markt in Mol. Mijn moeder was aanvankelijk niet gelukkig dat mijn vader hem daar gekocht had, maar ze smolt al snel voor de liefde, tederheid en zachtaardigheid van deze wilde beer. Toen hij bij ons kwam, moest hij nog veel leren, bijvoorbeeld dat een kat niet dient om achterna te lopen. Dat hoorde zo op de boerderij. Iedereen leeft er in harmonie met elkaar: de katten en de honden, de vogels en de katten, de honden en de konijnen, de honden en de schapen... Joerka had twee problemen: epilepsie en weggelopen. Als hij een epileptische aanval kreeg, beet hij zichzelf in iets vast, bijvoorbeeld de tralies van zijn hok, tot bloedens toe. Ik denk dat hij dit deed om niemand anders te verwonden. Hij heeft nooit ons of de andere honden gebeten. Zijn instinct van poolhond zette hem er vaak toe aan om de wijde wereld te verkennen; dan liep hij opeens op de speelplaats van onze lagere school rond, om mijn zus en mij te komen zoeken. Maar hij kwam altijd terug: soms uit zichzelf, soms omdat de politie of iemand anders hem terugbracht. Na een tijdje kende de mensen zijn zachtaardige karakter. En toen, op een dag, liep hij samen met Ruffo weg. Hij is nooit meer teruggekomen. Ik denk dat hij ergens in alle rust, vrijheid en onafhankelijkheid is gaan sterven, omdat hij zijn epilepsie niet meer kon dragen. Alle zoektochten, naar beide honden, zijn tevergeefs geweest.

Joerka leerde mij over vrijheid, onafhankelijkheid, genieten van het leven, durven, zachtaardigheid, het loslaten van vooroordelen,...

Ruffo kon urenlang voor zich uit zitten staren. Wat zag hij? Wat dacht hij? Wat voelde hij? Was hij aan het dagdromen of gewoon aan het leven, in het hier en nu? Of ontving hij boodschappen van de natuur? Of ging hij op in het spel van licht en donker? Hij was de hond van mijn zus Ella. Hij was bruin van top tot teen: vacht, nagels, ogen, neus, allemaal waren ze bruin. Hij gaf ons rust, maar hij was ook een heel mysterieuze hond: je kon hem nooit helemaal begrijpen en doorgronden. We hebben nooit geweten van welk ras hij was. Nadat hij er samen met Joerka op uitgetrokken was hebben we hem niet meer teruggezien. Mijn gevoel zegt me dat hij gevangen werd door mensen, nadat hij Joerka achtergelaten had en op weg was naar huis. Volgens mij werd hij opgesloten, omdat die mensen bang waren om dat speciaal, mooi hondje te verliezen. Ik denk dat hij niet lang daarna gestorven is aan iets aan de buik of ingewanden. Misschien uit verdriet... Mijn zus is hem altijd blijven missen.

Ruffo leerde heel het gezin stil te staan bij de dingen en open te staan voor stilte en mystiek.

Rex was eigenlijk de hond van mijn moeder. Deze Duitse herder was haar 'koning' en ook haar beschermer, zeker tijdens de periode dat mijn vader 'met de nacht' moest gaan werken. Rex was onafscheidelijk van Boomer. Hij was een trotse, zelfbewuste hond die respect afdwong door er gewoon te zijn. Hij kende zijn grenzen en liet niemand erover gaan. Hij had een enorm goede band met mijn ouders. Hij is gestorven na een roedelruzie, waarbij hij gebeten werd in de bil. Met zijn karakter had hij die beet zeker te boven kunnen komen, maar ik denk dat zijn trots gekrenkt was en dat hij zijn territorium liever niet wou delen met een nieuwe hond. Mijn moeder heeft zich er heel lang slecht door gevoeld.

Rex leerde mij om op te komen voor mezelf en mijn grenzen en om met trots en zelfvertrouwen in de wereld te staan. Maar hij leerde mij ook over kameraadschap en bescherming.

Rizo is een poedelkruising en de hond van Ella. Hij is nu de oudste van de hondengroep, naast Deus en Kazan. Rizo is nu veertien jaar en nog steeds alert, vitaal en het hoofd of verantwoordelijke ouder van de hondenroedel, maar hij respecteert ons, de mensen, als verantwoordelijke ouder. Hij lijkt op een wollen beertje en kan verschrikkelijk lief en aanhankelijk zijn: dan drukt hij zijn kop helemaal tegen je lijf en klemt zijn poten rond je armen, zijn buik in alle vertrouwen bloot, zodat je hem alle aandacht en aaitjes geeft en niet meer loslaat. Maar hij kan ook een kleine grompot zijn die zich met alles wil bemoeien. Hij respecteert wel de regels in de roedel en gaat altijd netjes zijn frustraties afreageren op een lagere in rang, zodat er geen onduidelijkheden en opgekropte gevoelens overblijven.

Rizo leert me over zachtheid, overgave, vertrouwen en kwetsbaarheid en over natuurlijk roedelgedrag.

Tosca leerde mij zuiver en intens te voelen. Hij was een pitbullterriër die ik kreeg toen ik ging samenwonen met mijn (inmiddels ex-)vriend. Hij was geboren bij een nicht van hem en niemand, ook ik niet, wist van welk ras hij was. Hij pendelde samen met mij tussen de woonplaats van mijn toenmalige vriend en mijn ouderlijk huis. Hij had een enorm aanpassingsvermogen, ook toen we samen gingen wonen maakte hij zich er niet druk om dat hij weer in een nieuw huis terechtkwam. Alles was goed, zolang hij maar bij mij was. Hij nam die beschermende functie heel erg op zich en niemand, ook mijn (ex-)vriend niet, moest het proberen om mij verkeerd te benaderen. Maar niet alleen mij, ook de rest van de familie beschermde hij, bijvoorbeeld mijn vader bij het voetbal.

Het was een hond die aan mensen kon zien of ze het meenden of niet: hij doorzag wat ze van plan waren, hoe hard ze ook glimlachten. Hij deed ze niets, maar keek ze dan op een speciale manier aan waardoor die mensen het benauwd kregen, bang werden en dan zeiden dat het een agressieve hond leek. Nee! Hij was zot van eerlijke en betrouwbare mensen. Verder was hij heel dominant naar andere honden toe, vooral Deus. Hij beet ze niet, maar ging op ze rijden om ze te domineren. Dat deed hij soms ook bij mensen, dat rijden op de benen. Hij was baas in onze roedel en dat besepte ik toen nog niet echt. Op de hondenschool waar ik toen ging 'hielpen' ze alleen maar door hem dan te corrigeren met de slipketting, wat natuurlijk niet werkte. Toch bleven we gaan: hij zag daar immers zijn vriendinnetje, bullterriër Belle, en dat was altijd grote liefde! Gelukkig was zij gesteriliseerd en konden er geen nakomelingen van komen... Hij beschermde mij, nam beslissingen en hij nam ook zijn verantwoordelijkheid op. Die rol hadden wij hem allemaal wel gegeven. Hij ging met mij mee naar een vreemde gemeente en hij was 24

uur op 24 bij mij toen ik een heel zwaar auto-ongeluk kreeg en anderhalf jaar lang moest revalideren. Hij was als een kind voor mij, maar ook een vriend en vaak ook een partner.

Ze zeggen altijd dat datgene waar je bang voor bent, ook gebeurt. Op woensdag 23 februari 2000 werd Tosca doodgestoken door onze overbuur, op straat, voor de ogen van mijn moeder, met een keukenmes van twaalf centimeter. Sta mij toe uit te leggen wat er precies is gebeurd. In 1999 en 2000 was er een hele (media)heisa over gevaarlijke honden. Er was toen zelfs een lijst van dertien gevaarlijke hondenrassen! Het leek wel een heksenjacht op die rassen. Tosca, een pitbull, stond natuurlijk ook op die lijst en overall waar we kwamen waren er mensen die hem liefhadden, maar ook mensen die hem ronduit vijandig bejegenden. En dat terwijl mensen toen vaak niet eens wisten hoe een pitbull eruit ziet! (Nu trouwens ook nog niet). Toen hij nog klein was, gingen we in Averbode wandelen en een ijsje eten. Als pup, met flaporen en een gestroomlijnde tekening, zag hij er heel lief uit en vaak kwamen mensen, zoals meestal bij pups, hem spontaan aaien. Wat trouwens heel goed is voor de socialisatie. Tot een vrouw, die hem uitgebreid aan het aaien was, vroeg van welk ras hij was. Toen ze hoorde dat hij een pitbull was, trok ze onmiddellijk haar hand terug en begon een hele uiteenzetting te geven over hoe gevaarlijk hij wel was. Massahysterie, voornamelijk door de media, en hypocrisie. Tosca ging naar de hondenschool en haalde zijn brevetten zonder problemen, ondanks de vieze blikken tijdens de les en ondanks het feit dat sommige mensen met hun hond niet naast ons wilden staan. Ook onze burenen, naast en over ons, waren beïnvloed door de massahysterie, hoewel ze zelf een hond hebben. De burenen naast ons bleven echter rustig, waarschijnlijk omdat onze klacht over het vergiftigen van onze katten nog fris in hun geheugen zat. Met de overburenen hadden we meer problemen: Tosca was niet zo gek op hun hond. Die hond kon vrij rondlopen op straat, bij gebrek aan een omheining, en hij kwam Tosca regelmatig op de boerderij uitdagen en wanneer we er al wandelend passeerden viel hij Tosca soms aan en beet hij hem. Tosca was toen nog maar een maand of vijf. Als hij de kans kreeg, trachtte hij de hond wel terug te pakken en te domineren, maar dat liet de andere hond natuurlijk niet toe en dan ontstonden er schermutselingen waarbij beide honden wel eens gewond raakten. De buurman had al geklaagd bij de politie en de gemeente over Tosca en wou 'geen gevaarlijke hond in ZIJN straat'. Maar zijn hond liep nog wel steeds los rond... Toen niemand gevolg gaf aan zijn klachten (dat kon ook niet want er was geen reden toe), heeft hij het 'recht' in eigen handen genomen en Tosca doodgestoken met zes messteken! Operaties mochten niet meer baten, zijn long was doorboord, waardoor hij zou stikken. Onze overbuur is een jager, hij weet dus waar je moet steken om te doden. In zijn verklaring zei hij dat hij gestoken had omdat hij bang was van Tosca. Maar als je ergens bang van bent, dan val je het toch niet aan! Het gebeurde op de middag en Tosca is rond 18u overleden in de dierenkliniek in Kasterlee, met heel het gezin erbij. Hij heeft gewacht tot ik er ook was, zodat ik nog afscheid zou kunnen nemen. Ik had die avond een vergadering en zou niet over huis komen die dag, maar ik voelde dat ik naar huis moest. Toen ik Tosca niet zag en het nummer van de dierenarts zag liggen, wist ik genoeg. Het was GEEN wettelijke zelfverdediging, Tosca heeft de man nooit aangevallen, ook niet toen die hem aan het steken was! Tosca heeft zich laten doodsteken en dat is een geluk voor die overbuur, want had Tosca in een vlaag van pijn en zelfverdediging gereageerd, dan zou de man op zijn minst een ledemaat minder gehad hebben. Hij had geen recht om een ander levend wezen te doden! Bovendien was het niet 'nodig', want mijn moeder, en ook een paar seconden later mijn vader, waren erbij. De enige fout die we toen maakten, was om Tosca op straat te laten: hij was de kat achterna gelopen terwijl mijn moeder aan het snoeien was, en op dat moment passeerde de buurman met zijn hond...

Gedragmatig was er geen abnormaal gedrag bij beide honden vast te stellen. Een hond die losloopt daagt vastzittende honden uit. Een hond die wil domineren gaat een dominante handeling, zoals rijden bij een andere hond, uitvoeren om zijn machtspositie duidelijk te maken. Honden reageren feller en zelfzekerder als ze gesteund worden door hun baas. De twee honden hadden het beter eens uitgevochten op neutraal terrein. Strafrechtelijk werd er geen gevolg gegeven aan het voorval, want de buurman had... vrijwillig zijn mes aan de politie gegeven! Over politieke invloed gesproken... Voor de burgerlijke rechtbank heeft de buurman eerst zijn gelijk gekregen, door te verklaren dat het wettelijke zelfverdediging was! Maar gelukkig is hij in beroep, vijf jaar later, uiteindelijk toch veroordeeld, wegens verboden wapenbezit en een overdreven reactie in de context.

Sinds die 23ste februari 2000 is er enorm veel veranderd in ons gezin. Mijn vader heeft last gekregen van zijn hart, mijn moeder van een depressie. Ik trachtte het nut ervan in te zien, omdat ik geloof dat niets gebeurt voor niets. Ondanks het feit dat we slechts een hond hadden op dat moment, wilde niemand onmiddellijk nieuwe honden. En toen kwamen Deus en Kazan en twee jaar later pas Raico, een pitbull, of Amerikaanse stafford.

Tosca leerde mij en heel ons gezin heel veel tijdens die schamele twee jaar dat hij bij ons mocht zijn. Hij leerde ons over jaloezie, haat, vergeving, het hart, politieke spelletjes, media, actie en reactie, onverdraagzaamheid en verdraagzaamheid, effecten van (massa)communicatie, wilskracht en doorzetting, ... maar vooral onvoorwaardelijke liefde! Dankzij Tosca is Toscanzahoeve er gekomen, zo heet mijn praktijk als hondengedragstherapeut op de boerderij van mijn ouders, Natuurlijk konden de gemeente en de burens daar niet achter staan – of wat had je gedacht? Nu komen er immers honderden 'gevaarlijke honden' in HUN straat! Bovendien begrijpen ze niet goed wat het inhoudt, dat beroep dat ik doe. Is het een hondenpension of wat?

Ik realiseer mij dat wij ons niet schuldig moeten voelen voor wat er is gebeurd, dat het zo moest zijn en dat Tosca mijn beschermengel is die zelfs regelmatig op mijn bed ligt. Ooit zullen we elkaar terugzien...

Deus is een lief, maar karaktervol hondje. Hij kwam uit een nestje van familie van ons. Nu Rex er niet meer was, wilden we opnieuw een grote hond, om het domein te bewaken. Deus bleef echter klein en daarom kwam Kazan erbij. Deus hangt enorm aan mama, die meer en meer respect heeft voor honden. We hebben allemaal het verlangen om kind te zijn en Deus brengt dat in je naar boven. Hij is een vriendelijk diertje dat opspringt en de zorgen even doet vergeten. Hij helpt mij graag met het testen van andere honden en ook mensen. Samen met Raico doet hij mee aan mijn educatief project 'Kind en hond' in lagere scholen. En door zijn pluïsoeren en dikke pluïmstaart is hij heel geliefd!

Deus leert mij over spel en ontspanning, over genieten maar ook weten wat je wilt en niet alles toelaten. Hij leert mij ook dat je niet groot hoeft te zijn om een groot karakter te hebben en grote dingen te kunnen verwezelijken.

Korso, een Amerikaanse stafford, die mijn ex-vriend kocht na de dood van Tosca, leerde mij vooral loslaten. Hij was een Amerikaanse stafford met een heel klein, en soms zelfs angstig hartje. Zijn motto was: je kwetsbaar opstellen is niet verkeerd, en zelfs sterk. Korso was nog niet zo oud toen mijn ex-vriend en ik uit elkaar gingen en ik voelde dat

het beter was dat hij daar bleef. Hij had en heeft het daar nog steeds super naar zijn zin en wordt enorm in de watten gelegd door heel het gezin van mijn ex-vriend.

Kazan, de Duitse herder, kwam erbij vlak na Deus. Die twee zijn, samen met Rizo, onafscheidelijk. Kazan is er wanneer het nodig is, voornamelijk dan op het gebied van veiligheid en liefde. Hij beschermt de boerderij als we er niet zijn en laat niemand binnen, ook de belastingcontroleur of de politie niet. Hij bewaakt onze grenzen, voornamelijk die van mijn ouders, omdat die daar nog al eens door andere mensen over laten gaan. Hij is ook heel goed in het maken van een onderscheid tussen zaken en privé. Aangezien mijn zaak op de boerderij is en die tegelijk ook de woonst van mijn ouders is, was het voor hen, zeker in het begin, niet makkelijk om dat onderscheid te maken. Kazan heeft daar geen moeite mee. Als ik met honden aan het trainen ben, dan zwijgt hij. Als diezelfde mensen gewoon aan de privépoort komen, dan maakt hij lawaai en ik raad niemand aan om dan binnen te komen. Behalve een schitterende waakhond is hij ook een speelvogel en kent hij zijn plaats in de roedel perfect.

Raico, een bruine Amerikaanse stafford, was niet echt gepland. Na Tosca kwam ik veel op plaatsen waar honden waren, waarschijnlijk om de leegte die Tosca achtergelaten had te compenseren. Op een zondag gingen we naar puppies kijken. Toen ik Raico zag, liep hij naar me toe, keek me recht in de ogen en legde zijn kop op mijn schouder in mijn nek. Hoewel het niet gepland was, heb ik hem nog diezelfde dag gekocht en mee naar huis genomen. Eerst dacht ik dat hij de reïncarnatie van Tosca was, maar dat is niet zo. Raico is rustiger en geduldiger dan Tosca. En dat bracht me in contact met Bets Engels en de hondenspiegel. Ik was zelf ook rustiger geworden, bewuster.

Raico en ik zijn altijd samen. Speciaal voor hem ben ik in een appartement gaan wonen, op het gelijkvloers, met een tuin van 11 op 35 meter. Eerst woonde ik nog samen met mijn vriend, maar sinds februari 2005 woon ik alleen met Raico en de kat(ten).

Raico is een therapiehond; mensen kunnen hun gevoelens aan hem kwijt. Samen met Deus neemt hij ook deel aan mijn project 'Kind en hond' in lagere scholen. We begrijpen elkaar perfect en zijn elkaars spiegel. Als hij buikpijn heeft, heb ik dat ook – en omgekeerd. Als hij zich ergens niet goed bij voelt, dan voel ik me ook niet (meer) goed. Ik vertrouw op zijn inzicht in mensen en mijn toekomstige partner zal ooit door hem goedgekeurd moeten worden. Maar tot dan zijn wij een 'koppeltje', of beter: een team. Door Raico ben ik nog bewuster met gedrag, lichaamstaal en training bezig en hij laat alle testen en experimenten toe die ik bij hem doe. Hij leert mij over grenzen, de manier van reageren, dat hoe je iets doet ook belangrijk is, over rusten en beweging nemen, over leven in het hier en nu, over contact met de natuur, sociaal contact, dat ik op mijn eten moet letten, over kinderen, en ook dat opkomen voor je hond opkomen voor jezelf is! Hij is mijn hartje, mijn vertrouweling en ja, ik zie hem veel liever dan de meeste mannen! Raico; een hartslag dicht bij mij.

Raico overleed in april 2013. Ik beschrijf dit proces van sterven en rouwen in mijn boek 'Uit het leven van een holistisch dierengedragstherapeute' dat in jan 2015 is uitgebracht.

Beijo, een bruin witte kruising Amerikaanse Stafford met Old English bulldog. Ik heb hem onverwachts, als pup, uit het asiel geadopteerd. Hij was daar geboren. Hij is mijn nieuwe dierenspiegel! Alsook die van mijn man David.

Natuurlijk krijg ik dagelijks honden in mijn praktijk en ik tracht van allemaal iets te leren.

Ik leerde bijvoorbeeld dat schuldgevoelens niet nodig zijn, dat je je eigen grenzen moet respecteren en aangeven, dat je jezelf moet nemen zoals je bent, en dat je zelf verantwoordelijk bent voor de dingen die je wel of niet doet, Dat tracht ik ook aan de mensen mee te geven. De hechte band en daardoor ook de spiegel en lessen die we van onze honden krijgen zijn onvoorwaardelijk en onbetaalbaar! Net als hun liefde.

HOLISTISCH WERKEN

Als mensen mij vragen hoe ik werk, dan antwoord ik: 'Op een positieve en holistische manier, met behulp van de natuur en de regels in de natuur.' Holistisch. Is dat een ander woord voor alternatief? Nee, maar zo is het wel ontstaan. Toen ik ooit bij VT4 te gast was, werd ik onder vuur genomen in verband met dit woord. Ze vroegen me hoe ik werkte met dieren en toen ik 'holistisch' antwoordde, vroegen ze mij wat dat woord precies inhield voor mij. Ik zei dat het erom gaat het geheel te bekijken en dat dat vaak nieuwe inzichten geeft die je helpen om het dier, het probleem en de band tussen mens en dier, en de ziekte te analyseren. Het is niet nieuw, nee, maar het wordt naar mijn mening te weinig en te beperkt toegepast. Alles vormt een geheel; ons lichaam en onze ziel, de hemel en de aarde, onze ziekte en onze gemoedstoestand, onze relaties en ons karakter en ga zo maar door. Dat geldt ook voor dieren. Hoe zij zich voelen kan zich lichamelijk uiten, ook in een ziekte, en wat zij zien en meemaken, ook bij hun baasjes, beïnvloedt hun gedrag.

Het begrip holisme is afgeleid van het Griekse *holon*, wat 'geheel' betekent. Het begrip benadrukt de samenhang en de onderlinge verbondenheid.

'Wij zijn ook dieren, naakte apen', zei Desmond Morris. Dus veel dingen die voor ons van toepassing zijn, zijn dat ook voor onze honden. Ik bekijk een hond als een geheel en wanneer hij ziek is, kijk ik niet alleen naar de symptomen van de 'patiënt', maar ook naar zijn persoonlijkheid, emotie en psyche. Ik tracht dus de oorzaak van de ziekte te zoeken en niet alleen de gevolgen weg te werken. Ik doe dat niet alleen wanneer de hond ziek is, maar ook wanneer hij een gedragsprobleem heeft. Behalve de hond bekijk ik ook zijn gezin en omgeving, want dat kan hem ook beïnvloeden. Vooral het gedrag en de emoties van 'zijn' mensen. Ik heb basiskennis van kynologie en anatomie en kan zo linken leggen tussen emoties en ziektesymptomen. Ik ben geen dierenarts en wil die ook niet vervangen! Ik heb wel een voorkeur voor alternatieve middelen in plaats van chemische geneesmiddelen. Later in dit boek kom ik uitgebreid terug op de werking van alternatieve geneesmiddelen. De voordelen ervan zijn voor mij alvast duidelijk: alternatieve geneesmiddelen tasten het immuunsysteem niet aan, ze vervuilen het lichaam niet, ze hebben weinig bijwerkingen, ze zijn niet duur, ze komen vaak voor in de natuur, bijvoorbeeld aan de kant van de weg, ze bekijken het geheel en de oorzaak van het probleem enzovoort.

Als gedragstherapeut kiezen voor een ondersteunende, holistische benadering is niet altijd makkelijk, want veel mensen staan er sceptisch tegenover. Dat scepticisme is deels terecht, deels onterecht. Indien alternatieve geneeswijzen zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, kunnen ze een waardevolle ondersteuning zijn van de reguliere geneeskunde. Voor mij is de holistische manier van werken een bewuste keuze.

Ik geloof dat er een boodschap in zit, wanneer je onverwacht een dier tegenkomt (ook in je dromen). Ik raadpleegde *Als dieren spreken konden* van Christiane Beerlandt, om de betekenis van een hond op het vlak van symboliek en dromen aan jullie uit te leggen. Ik beschrijf haar visie, waar ik helemaal achter sta, kort.

Volgens Beerlandt is de hond een edel dier, dat goed voor zichzelf tracht te zorgen. Een soort van gezonde fierheid is hem eigen. Oprechte zelfliefde verjaagt elke angst. Een hond maakt ook de keuze tussen goede en slechte voeding. Hij volgt zijn neus en stelt zich open voor datgene wat hij met zijn fijngevoelige antennes kan waarnemen.

Plaats jezelf, net zoals een hond dat doet, in het middelpunt van je bestaan. Twijfel niet, het is geen egoïsme, het is goed voor jezelf. Laat je schildklier niet opzwellen door te veel angsten en twijfels omtrent jouw persoon. Erken je grootste innerlijke waarde, volg je intuïtie, je smaak, je zintuigen... Wat goed voor je is, dat zal je gewaarworden, want elk levend wezen weet, diep in zichzelf, wat goed voor hem is.

Een hond stelt zich niet voor alles en iedereen open. Hij kent zijn grenzen en een ander mag die ook kennen. Hij bewaakt zichzelf en zijn eigendom.

Hij zegt ons: 'Voel je gevaar, weet dan dat je sterk bent, wees je bewust van je eigen kracht en concentreer je diep in jezelf. Vertrouw op de kracht van je wezen, je lichaam. Uit je op directe wijze en toon je tanden als het moet. Jouw huid is de afbakening van je eigen IK, daar kan niemand binnen, in dat huis, wanneer je dat niet wilt.'

Het leven is geen machtsstrijd, kruip niet bang weg, voel je niet minder of meer dan een ander, geloof in de centrale 'ik-plaats' die jij mag innemen.

Je hoeft ook niet alles ineens te slikken of te verwerken. Laat het rustig op je afkomen, je zal automatisch afketsen wat niet bij jou hoort. Loop nooit weg, maak je niet boos, maar vestig je stevig en veilig in jezelf. Maak wat van jezelf en van je leven. Waarom zo nadenken over de dingen? Laat het allemaal zijn gang gaan, laat los en word jezelf. Geniet van het leven.

Wees tevreden met jezelf en rem jezelf af wanneer je jezelf te buiten zou gaan (zoals een bijtrem bij de hond). Je hebt niets aan een ander te zeggen in uitlatingen of kritiek, maar je hebt wel je eigen weg te gaan. Je bent wie je bent. Staak de ontevredenheid en verander ze in blijheid om jouw unieke zijn.

Als ik werk met een hond, dan neem de hele hond in ogenschouw om een medisch of gedragsprobleem op te lossen. Ik tracht hierbij de oorzaak te zoeken en aan te pakken, niet de symptomen. Ik doe dit door een combinatie van gevoel en kennis. Enkele jaren geleden was het taboe om 'alternatief' of op een andere wijze met dieren om te gaan en te werken. Nu raakt het meer en meer 'in' en de mensen gebruiken het woord 'holistisch' te pas en te onpas. Maar het gaat niet om het woord, het gaat om de idee, hoe je werkt, wat je toepast en uitstraalt. Holistisch en op een positieve manier met honden werken geeft zoveel mogelijkheden, maar helaas zijn er toch nog andere dingen die blijven gebeuren, zoals hondenscholen met slipketting, hondengevechten, broedfokkers en het invoeren van onderontwikkelde pups voor de verkoop.

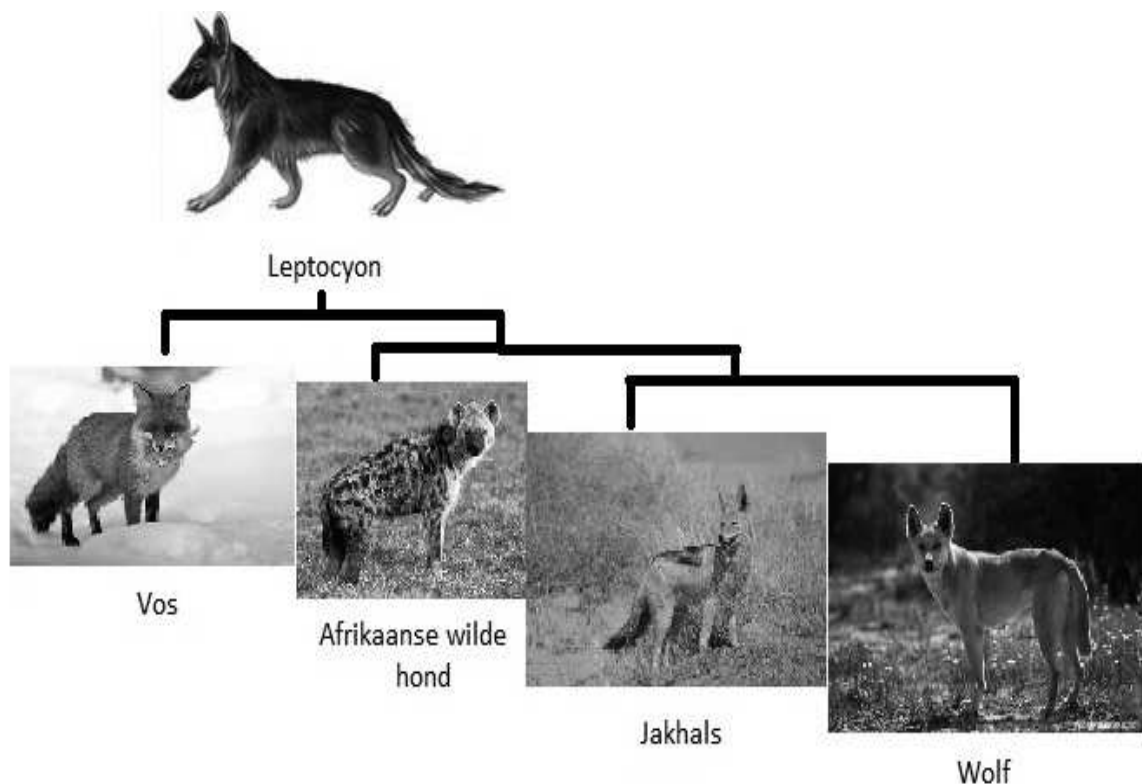
Toscanzahoewe
Inge Pauwels

Deel 2: De hond is de beste vriend van de mens

HET GENETISCH MATERIAAL VAN DE GEDOMESTICEERDE WOLF

Geen dier ter wereld staat zo dicht bij de mens als de hond. Honden worden vaak ook "beste vriend van de mens" genoemd.

Volgens genetisch onderzoek van Caries Vila in 1997 zijn er op grond van verschillen in het vier verschillende groepen hondenrassen te onderscheiden. Het is duidelijk dat de hond afstamt van de wolf (*Canis lupus*). 100 000 – 40 000 Jaar geleden leefde in Azië de wolfshond. Door een brug gelegen in Bergondië die zo'n 20 000 jaar geleden gebouwd werd konden de wolfshonden zich van Azië naar Noord – Amerika begeven. In 1873 vonden archeologen een 14 000 jaar oude restanten van (waarschijnlijk) één van de eerste honden in Zwitserland.

Figuur: Stamboom leptocyon

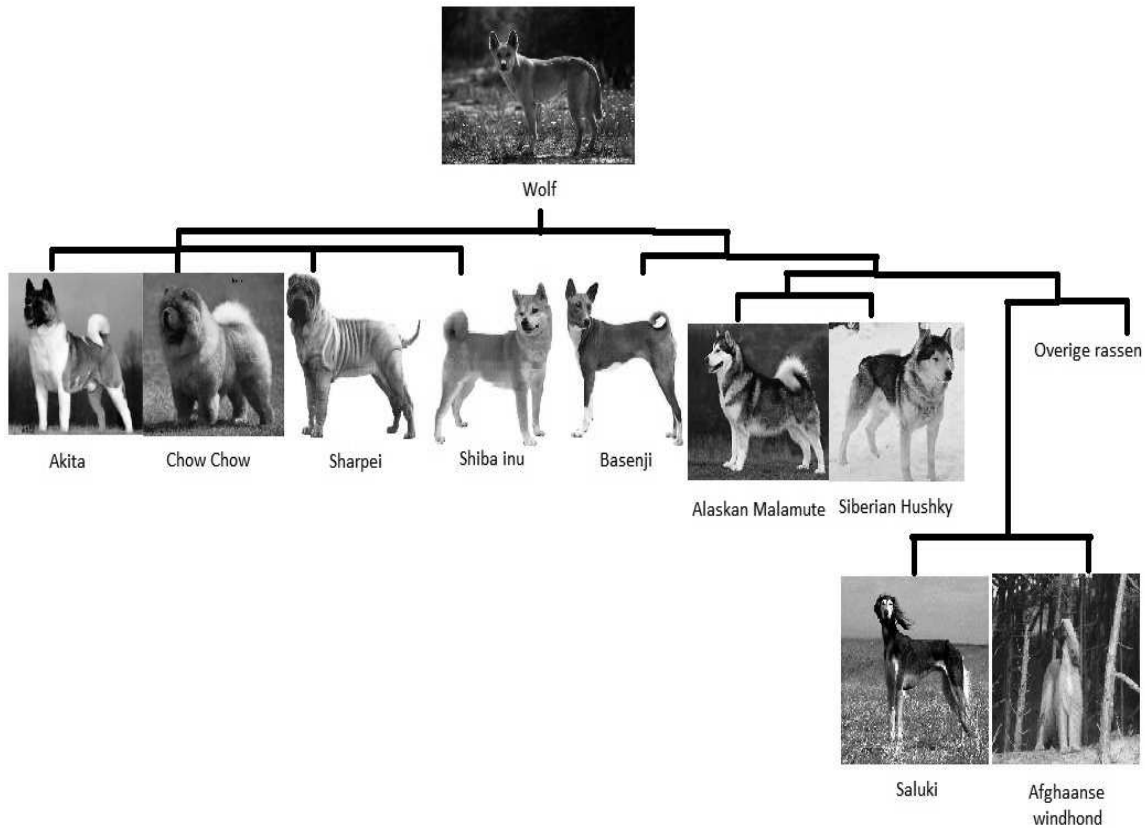
De eerste aantoonbare relatie van de wolf met de mens is omstreeks 14.000 tot 17.000 jaar geleden. Het is niet zeker of de mens naar de wolf is gekomen of andersom of hoe het domesticatieproces precies gebeurde. Beiden zijn opportunisten en hadden op hun manier baat bij een 'samenwerking'. De wolf was welkom als hulp bij de jacht, om het afval op te eten en als waakdier tegen andere roofdieren.

Verder werden wolven ook gekweekt als voedsel. De tamme wolven werden gehouden voor de kweek, de agressieve werden geslacht. hieruit kan men besluiten dat er gebruik gemaakt wordt van *survival of the friendliste*.

De mens zorgde er op zijn beurt voor dat de wolf altijd te eten kreeg als hij braaf was. Als de wolven agressief bleven joegen de mensen ze weg. Na verloop van tijd werden wolven minder agressief waardoor ze zich tussen de mensen konden integreren.

Bovendien is de wolf een sociaal dier dat gezelschap op prijs stelt en de mens stelde ook dat van hem op prijs.

Gaandeweg begon men eisen aan het uiterlijk en gedrag van de wolf te stellen, zo ontstond de basis voor verschillende taken en rassen. De eerste twee rassen die men kon onderscheiden zijn minstens 10 000 jaar oud. Ze verschillen in grote. Deze fossielen werden gevonden in Denemarken.

On
de
r
an
de
re
do
or
pe
rm
an
en
te
ne
de
rz
ett
in
g
is
de

bouw van de hond veranderd. De schedel, het lichaam en gebit werden kleiner. Hieruit zijn de hedendaagse honden ontstaan. 6000 -7000 jaar geleden is de windhond (bv. Saluki en Afghaanse windhond) ontstaan in Mesopotamië. Ongeveer 2000 jaar later ontstonden de waakhonden (bv. Rotweiler en Bulldog), hun oorsprong ligt in Tibet. Rond het jaar 300 begon men in Italië met het kweken van scent hounds (bv. Bassets en Teckels). De retrievers en waterhonden maakten pas in het jaar 700 hun intrede. De jongste groep onder de honden zijn de terriërs zij vonden hun plaats tussen de mensen rond het jaar 800.

Uit onderzoek van onder andere de Brusselse onderzoekers belyaev, is aangetoond dat gedomesticeerde dieren minder stress vormen produceren en meer serotonine. Naast de uiterlijke veranderingen ondergaan dieren dus ook gedragsveranderingen bij een domesticatie proces.

De wolf is vrijwel uitgestorven, naar schatting blijven er wereldwijd niet meer dan 100.000 wolven over. Maar hij is en blijft de voorvader van de hond. Dankzij dokter K. Wayne weten we dat het mitochondrisch DNA van de hond slechts 0,2 procent verschilt van dat van een grijze wolf.

Er zijn meer dan 400 erkende hondenrassen en ze hebben allemaal een recente oorsprong. De eerste veranderingen van de hond dateren van toen de mens zich begon te settelen en evolueerde van jager-verzamelaar tot landbouwer. Met het toenemen van de verstedelijking en de welvaart ging men honden steeds meer als huisdier houden in plaats van als werkhond. Pas op het einde van de negentiende eeuw werden er kynologische clubs gesticht en sprak men van raszuivere rassen. Ineens ging de mens zich bemoeien met de voortplanting van de hond en gebeurde het niet meer natuurlijk.

Elk erkend ras wordt ingedeeld in een van de tien categorieën volgens uiterlijk, het gebied waar ze leefden of hun oorspronkelijke taak. Het is belangrijk om als moderne mens rekening te houden met die oorspronkelijke taak, want dan weet je waarom een yorkshire terriër een echte terriër is en geen gezelschapshond. Geen enkel ander dier heeft zo'n variëteit aan gedrag en uiterlijk als de hond. Sommige lijken uiterlijk (en vaak ook in hun gedrag) nog veel op wolven, andere helemaal niet meer.

We kunnen ook vaststellen dat onze huishond, ook al is hij volwassen, jeugdig gedrag vertoont, zoals bedelen om voedsel, spelen, overmatig blaffen enzovoort. Maar blaffen bij het volgen van een geurspoor is dan weer een gedrag dat bij wolvenjongen niet voorkomt. Het is geëvolueerd door de kweek en selectie. Een wolf is wel gek om zijn prooi op die manier weg te jagen. Mensen hebben honden, zonder het te beseffen, zo gefokt dat ze genetisch gezien heel hun leven onvolwassen blijven.

Sommigen beweren dat de hond niet afstamt van een wolf. Maar wetenschappelijk onderzoek maakt het duidelijk dat door natuurlijke selectie de wolf die bij de mens leeft, evolueert naar een hond. Net zoals wij van een primate evolueerden naar een homo sapiens of mens. Wij zijn geen primaten meer en veel dingen doen we anders dan onze voorvaders, maar veel dingen zitten nog genetisch ingebakken. Net zoals bij de hond.

Onderzoek heeft vastgesteld dat het DNA van de wolf of canis lupus voor 99.96% gelijk aan honden is (John Bradshaw – dit is de hond 2012). De overeenkomsten zijn meer van de Europese wolf dan van de oorspronkelijke Amerikaanse timberwolf. Ook met de mens heeft de hond 25% DNA gelijk, want beiden zijn zoogdieren.

Om onze hond te begrijpen is het dus goed de wolf te bestuderen, maar ook om de gedomesticeerde hond te bestuderen, want de honden zijn succesvoller dan wolven (zie vb. hun bevolkingsaantal). Ze hebben flexibeler gedrag en hebben zich beter aangepast aan de verschillende omstandigheden (survival of the fittest van Darwin) en creëerden een beter samenleven (symbiose) met de mens.

Darwin sprak in zijn natuurlijke selectie over:

1. Aanpassing aan de omgeving of vooral niche. Een Niche is een heel goed gebied waarin veel middelen ter beschikking zijn.
2. Evolutie op vlak van vorm en uiterlijk om zo een nieuwe (onder) soort te vormen. Dit wordt speciation genoemd

Het gedrag en DNA dat dus het meest succesvol is, zal blijven bestaan en zo kan het dier zich het beste aanpassen aan de omgevingsfactoren. Een ander voorbeeld van de invloed omgevingsfactoren zijn chimpansees en bonobo's. Zij hebben 99.6% hetzelfde genetisch materiaal maar vertonen toch grote verschillen in sociaal gedrag. Chimpansees zijn omnivoren en vrij agressief van gedrag en bonobo's zijn vreedzamer en planteneters.

Beiden, wolf en hond, maken deel uit van de hondenfamilie, hondachtigen of Canidae, net zoals de vos, de jakhals, de coyote en de dingo.

Honden zijn dus wel van dezelfde familie maar ze zijn geen echte wolf meer, net als mens een primate is maar geen echte aap meer. De hond bezit dus alle hondachtige kenmerken en zijn succesvolle domesticatie en opsplitsing in verschillende rassen (of mutaties?) heeft hem tot een ander (sterker?) soort gemaakt.

Deze domesticatie van wilde wolf naar gedomesticeerde hond gebeurde meervoudig, met vooral mannelijke wolf en vrouwelijke hond. De kenmerken van de wolf daalden hierdoor maar ook door het feit dat de mens veel van de behoeften van de hond invulde en een duidelijke rol van 'verantwoordelijke baas' ging spelen over de hond.

Door de migratie van de mens gingen ook verschillende honden vanuit verschillende continenten met elkaar paren, en zo kreeg je vermenging van de genenpool bij de hond. Dus verschillende wolven en een lange domesticatie en een mix van verschillende genen EN de aanpassing aan de omgevingsfactoren en de relatie met de mens, maakt van de hond een nakomeling van een klein deel van de oorspronkelijke wolvenpopulatie die tussen de mensen gingen leven.

Recent kunnen we natuurlijke wolvengemeenschappen bestuderen, in plaats van enkel wonden in gevangenschap. Dit door tal van technische hulpmiddelen zoals de gps. We hebben door deze onderzoeken een beter beeld over de sociale structuur van de wolf. In het verleden was er veel wanbegrip over de wolf als heerszuchtige tirannen. Ze leven net als honden in een kleine groep of een roedel. De wolvenroedel is een vooral een familiegroep.

Samenwerken en niet het domineren is de manier van omgang in een familie.

Samenleven met bloedverwanten levert ook een genetisch voordeel. De jongeren stellen de voortplantingsdrang, al dan niet vrijwillig, uit om de ouders te helpen. Ze leren zo voldoende van het leven om daarna op eigen benen te kunnen staan en eventueel een eigen familie te leiden. Ze helpen elkaar dus in het gezin, het zijn geen rivalen. En indien er discussies komen of dreigen zien we kalmerende signalen en verzoenende rituelen zoals lage houding, mondhoeken likken, ... zo wordt de band, het respect en de afhankelijkheid bevestigd. Het is geen 'onderwerping', wel respectvol omgaan en om de band te versterken.

We zien dus geen tiranniek echtpaar maar een geordende en harmonieuze familiegroep. En de 'verantwoordelijke ouderstatus' vloeit automatisch verder uit het ouderschap.

Wolven in gevangenschap zijn vaak geen verwanten van elkaar en hier zie je meer conflicten. Ze hebben ook niet de kans om elkaar te ontwijken of om hun eigen weg te gaan. De verantwoordelijke ouderstatus wordt hier bekomen door de meest extraverte, degene die de strijd wint, degene die het best is met de taakverdeling en delegeren, ...

We zien twee vormen van 'onderwerping' (ethologie):

1. Actieve onderwerping zoals bv. de bek likken, een lage houding aannemen, ... is een affiliatiegedrag en zie je meer in het wild.
2. Passieve onderwerping, zoals bv. op de rug gaan liggen, is een eventueel signaal van echte onderwerping en zie je meer in gevangenschap. Hiermee wordt geprobeerd bij de andere de agressie te temperen.

Het familiemodel is de natuurlijke evolutie en het verantwoordelijke oudermodel is kunstmatig gecreëerd in sociale groepen.

De wereld is vol met honden. Honden hebben zich succesvoller aangepast en voortgeplant aan de wereld dan wolven. Er zijn maar ongeveer 300 000 wolven en hun aantal daalt snel. Wolven dienen beschermd te worden. Ook tegen honden, want honden tasten de wolven bevolking ook aan door ermee voort te planten. Door hybride. Naast de populatie van huishonden zijn er ook een heel groot aantal wilde honden. Ook zij zijn succesvol in hun voortplanting.

Hoewel honden en wolven een aantal kenmerken gemeenschappelijk hebben, vertonen ze ook enkele opmerkelijke verschillen:

Belangrijke verschillen tussen hond en wolf:

- Honden zijn anders en vriendelijker in gedrag naar mensen
- Honden hebben andere uiterlijke kenmerken
- Honden leven vaak in een groep met niet verwanten
- Honden hebben neotenie, dit is een verschijnsel dat de groei in sommige delen van het lichaam stopt, terwijl andere delen normaal groeien. Vb. de platte snuit
- Hond is een wolf die niet echt volwassen wordt, enkel seksueel. M.a.w. de hond blijft hangen in de juveniele fase van de wolf.
- De hond is eerder geslachtsrijp dan de wolf en is meerdere keren per jaar loops. En is meer opportunistisch op vlak van seks en partners. Wolven zijn seizoensvoortplanters en ook de beschikbaarheid van voeding, plaats, ... beïnvloed de voortplantingscyclus.
- Honden blaffen en wolven huilen vooral.
- De puppy's van wolven kunnen zichzelf niet voeden en ze hebben bescherming nodig in de wildernis, tegen prooidieren.

Honden kregen en krijgen nog steeds verschillende taken in onze maatschappij: Hulphonden, Herdershonden, Politiehonden, Reddingshonden, Brandweerhonden, Trekhonden, Poolhonden, Waakhonden, Jachthonden, Vechthonden, enzovoort en worden ingezet in de oorlog, als huisdier, als proefdier, als voedsel, in de media en als statussymbool.

Sinds de jaren 80 staat vast dat dieren daadwerkelijk bijdragen tot het welzijn en gezondheid van mensen.

In 2003 tonen de wetenschappers Odendaal en Meintjes aan dat de sterke emotionele band gedreven wordt door oxytocine. Als ze samen komen we voor de botte concentratie in het bloed. Het zorgde ook voor een verhoging van endorfine's en het hormoon dopamine. Dit gebeurde zowel bij mens als dier. Het zijn allemaal stoffen die je beter in je vel doen voelen, de bloeddruk en hartslag verlagen, een verbetering van het gekozen huishouding en stresshormonen in het bloed verlagen.

Mensen die dus regelmatig met huisdieren in contact, hebben een betere gezondheid.

Dr. A Katcher toont zelfs de band aan Russen gedraagt en emotionele aandoeningen en het verminderen van sociaal contact tussen dieren en mensen. Vroeger op de boerderij had bijna iedereen regelmatig contact met dieren om er maar in onze maatschappij is het steeds moeilijker voor mensen om datzelfde contact te behouden.

De dokter bestudeerde de gedragsveranderingen van kinderen met ADHD-achtige symptomen zoals behoorlijke concentratie, hyperactief, lastig leren, moeilijk sociale

contacten leggen, wanneer de kinderen in contact kwam met dieren. De kinderen moesten dieren voederen, borstelen enzovoort. De agressie bij de kinderen nam af, ze konden zich beter concentreren en hun schoolprestaties werden beter. Ze werden ook beter in communicatieve vaardigheden en toonde meer zelfvertrouwen.

Ook bij Alzheimer-patiënten en autistische kinderen kunnen dieren beter contact te leggen dan therapeuten.

Door contact met dieren verhoogt het oxytocine gehaald. Maar ook voor het verbeteren van sociale vaardigheden.

RASSENINDELING EN ZIJN GEDRAGSKENMERKEN

Je vindt in rassenencyclopedieën over honden de belangrijkste kenmerken per ras en het oorspronkelijke doel waarvoor ze gekweekt werden. Daar wil ik het hier niet over hebben, daarvoor kun je zulke boeken raadplegen. Ik wil het wel hebben over het gemiddeld algemeen karakter per rassengroep en waar je als mens best rekening mee houdt. Wanneer je het gemiddeld algemeen karakter van een rassengroep kent, kun je linken leggen tussen het huidige gedrag van je hond en de functie van zijn voorouders.

1. **Herdershonden en veedrijvers**, zoals de Duitse herdershond, de bordercollie, de bouvier, de saarloos wolfhond, de briard, het schipperke, de komondor, de schapendoes, de witte herdershond...

Deze honden werden gekweekt om vee bijeen te drijven en te bewaken. Ze werkten een hele dag, ook bij slecht weer. Ze hebben dus beweging en uitdaging nodig, elke dag opnieuw, en niet alleen tijdens het weekend als wij tijd hebben. Let erop dat bij het gooien van stokken en ballen het initiatief van jou komt. Sloopgedrag is bij deze rassengroep vaak het gevolg van te weinig beweging en uitdaging. Ze gaan bij wandelingen instinctief voor of achter de groep lopen. Ze zijn vaak heel zelfstandig, maar kunnen niet functioneren of gelukkig zijn zonder een groep. Zet ze daarom nooit alleen in een hok, achteraan in de tuin. Als ze geen leiding krijgen, dan nemen ze die zelf op zich en gaan ze corrigeren, dwingen, naar de hand zetten... en ze worden dan ook vaak nerveus.

2. **Pinchers, schnauzers, molossers en Zwitserse sennenhonden**, zoals de Argentijnse dog, de bullmastiff, de Engelse bulldog, de rottweiler, de sharpei, de sint-bernardshond, de dwergpincher, de sennenhond...

Dit is de groep van waak- en verdedigingshonden voor het huis of op het strijdveld. Het zijn ook vangers en doders van ongedierte zoals ratten en muizen. Het zijn dus moedige, volhardende honden die alles wat hun eigendom is (mensen, territoria, objecten) zullen verdedigen. De hond moet zelfstandig zijn en zijn baas verdedigen, maar hij moet ook luisteren naar diezelfde baas. Die tweestrijd geeft soms aanleiding tot conflicten, zeker als hij alleen af en toe eens bij de roedel mag en verder alleen op het erf zit.

3. **Terriërs**, zoals de jack russel, American staffordshire terriër, de cairn terriër, de bullterriër, de yorkshire terriër, Schotse terriër, foxterriër, airedale terriër, kerry blue terriër...

Omdat ze werkten in of bij de grond (als doder van wild en ongedierte) kregen deze honden de naam van terriër, afgeleid van het woord terra of aarde. Het zijn harde, moedige, vasthoudende (letterlijk) en koppige honden die een hoge pijndrempel hebben. De kleine formaten worden vaak onterecht behandeld als schoothondjes, wat ze absoluut niet zijn. Ook al zijn ze klein, ze zijn even dapper als de grotere leden van hun rassengroep en ze zullen zonder aarzelen mensen of dieren aanvallen die groter zijn dan hen. Terriërs moesten zelfstandig kunnen werken (vooral onder de grond), waardoor ze onafhankelijk en zeer op zichzelf gesteld zijn. Ze hebben leiding, geduld, inzicht en gehoorzaamheid nodig en ze moeten goed gesocialiseerd worden met andere honden en

dieren, zoals bijvoorbeeld katten. Ze graven heel graag (eventueel ten koste van uw bloemenperk) en houden van zoekspelletjes.

4. Dashonden, zoals de ruwharige dwergteckel, de gladharige kaninchenteckel...

Dashonden bestaan in drie groottes en vachttypes. Ze werden gebruikt bij de jacht en hebben hetzelfde doorzettingsvermogen en koppigheid van de terriërs, maar zijn minder agressief. Duidelijke leiding en veel beweging (ook in het water) zijn een must.

5. Spitzen en oertypen, zoals de akita inu, de chowchow, de faraohond, de Siberische husky, de Alaska malamuta, de basenji, de laika, de samojeed, de podenco canario...

Deze rassengroep is een verzameling van verschillende honden met verschillende taken gaande van de jacht, waken en verdedigen over trekken van de slee tot voedsel voor de mens. Voor alle rassen geldt dat ze hard werken, ook in barre weersomstandigheden, en dat ze over het algemeen zacht van aard zijn. Ze hebben wel de neiging om hun omgeving te controleren en naar de hand te zetten en vaak trekken ze ook aan de hondenlijn of breken ze uit. Ze hebben veel beweging nodig!

6. Lopende honden (brakken), zweethonden en verwante rassen, zoals de basset hound, de beagle, de bloedhond, de Duitse brak, de foxhound, de Rhodesian ridgeback, de laufhund, de otterhound...

Dit zijn honden die (bloed)sporen volgen, vaak in groep en al blaffend. Ze zijn zo gedreven en geconcentreerd dat bijna niets hun van hun spoor en doel kan afbrengen. Controle over drift en specifieke training hieromtrent is dan ook een must als je wilt dat je hond naar je toekomt als je hem roept. Ook zij hebben veel beweging nodig.

7. Staande honden, zoals de épagneul, de setter, de bracco italiano, de Drentse patrijshond, de Duitse staande hond, de heidewachter, de pointer, de vizsla...

De staande honden danken hun naam aan het aanwijzen van hun prooi door er roerloos voor te gaan staan. Belangrijk is dat je jouw hond niet te ver van je laat weggaan om wild te zoeken. Ongehoorzaam gedrag dat zelfbelonend werkt doordat de hond heeft kunnen speuren en jagen zal zich herhalen. Ze hebben veel beweging nodig, neem ze dus zeker mee als je gaat fietsen of hardlopen.

8. Retrievers en waterhonden, zoals de waterspaniël, de Amerikaanse cockerspaniël, de Engelse springerspaniël, de flatcoated retriever, de golden retriever, de kooikerhondje, de barbet...

Spaniëls sporen wild op in de struiken en apporteren het na het schot. Retrievers apporteren geschoten wild (ook in het water). Verveling zorgt voor gedragsproblemen bij deze zachtaardige honden: stelen, vernielen, ongehoorzaamheid, niet loslaten, weglopen

enzovoort. Ze kunnen enorm koppig en vasthoudend zijn wat apporteren betreft. Ze hebben dus wel degelijk training en opvoeding nodig.

9. Gezelschapshonden, zoals de Franse bulldog, de cavalier king charles spaniël, de mopshond, de maltezer, de papillon, de pekinees, de shih tzu, de bichon frisé, de havanezer, het leeuw hondje, de chihuahua...

Doordat ze gefokt zijn op het (kleine) uiterlijk en enkel gebruikt worden als gezelschapshond hebben ze niet echt een oorspronkelijk functie. Vaak worden ze onterecht als kleine mensjes behandeld en gedragen ze zich niet meer als hond. Wanneer ze dan een andere hond tegenkomen, geven ze zich niet vaak over, omdat ze te fier of te dominant zijn of omdat ze het niet geleerd hebben. Vaak terroriseren ze ook het gezin, want ze mogen alles en zijn dikwijls rotverwend.

10. Windhonden, zoals de Afrikaanse windhond, de barsoi, de deerhound, de greyhound, de Ierse wolfshond, de saluki, de whippet, het Italiaans windhondje...

Deze groep van jachthonden jaagt met het oog en niet met de neus. Ze zien het wild van ver en gebruiken dan hun snelheid om de prooi te vangen. Ze worden ook in de rensport gebruikt. We hebben vaak niet genoeg plaats om ze los te laten lopen, dus geldt er een losloopverbod, zeker omdat het urenlang kan duren voor ze de weg naar hun baas terugvinden. Je moet ze dus voldoende, maar gecontroleerde beweging geven.

Verder zijn er natuurlijk nog rasloze of straathondjes, zoals ze doorgaans genoemd worden. Belangrijk is om te kijken van welke rassen ze oorspronkelijk afstammen om zo de dominante kenmerken te kunnen bepalen.

DE EVOLUTIE VAN PUP TOT HOND EN DE INVLOEDEN VAN DIE ONTWIKKELING OP HET LATERE GEDRAG

De ontwikkeling van de hond en zijn opvoeding zijn heel belangrijk. Het is belangrijk om je als mens in de verschillende ontwikkelingsfasen te verdiepen zodat je je kameraad beter begrijpt. Bovendien is het een feit dat een pup veel leert van zijn ouders en dat wij een deel van die taak op ons moeten nemen.

Want onze hond is het resultaat van zijn genetisch materiaal én van de invloeden van zijn omgeving. Een goede stamboom is geen garantie op een leuke hond als hij niet goed opgevoed werd. Een hond is geen machine waarin alles mooi geprogrammeerd is, het is een wezen dat leert en ervaart. Hij staat open voor de dingen in zijn omgeving. Hij kan zich aanpassen aan verschillende (levens)omstandigheden.

De hieronder beschreven periodes en de typische ontwikkelingen en gedragingen maken het voor ons mensen helder. De fasen zijn niet op een dag nauwkeurig te bepalen en verschillen van hond tot hond. Bovendien gaat de ene fase geleidelijk over in de andere.

1. De bevruchting

In het wild plant het merendeel van de teven zich niet voort, omdat ze geen verantwoordelijke oudervrouw zijn (de partner van de leider) zijn. Als mensen hen dwingen om zich voort te planten zijn het vaak teven die de verantwoordelijkheid van een nest niet aankunnen en afwijkend gedrag zoals agressie en paniek vertonen.

Vaak zijn mensen verbaasd als een loopse teef en een reu niet paren. Behalve het feit dat de teef de verantwoordelijkheid niet aankan, kunnen daar nog andere redenen voor zijn: de honden voelen zich niet op hun gemak, de teef of de reu is niet gezond genoeg of het is nog niet het juiste moment om te paren. Een veel voorkomende reden is ook dat het niet klikt tussen de teef en de reu en daar kunnen wij als mensen niet veel aan veranderen. Wij kiezen onze partner toch ook zelf?!

2. Week 1 en 2: geboorte en vegetatieve fase

De draagtijd van de meeste rashonden schommelt tussen 63 en 65 dagen. Vanaf dag 30 is de teef de baas over de reu. Als de pups geboren worden is hij er om haar van voedsel te voorzien en om het nest te verdedigen. Later zal hij de pups mee helpen opvoeden. Omdat vooral de reu de bewaking van het nest op zich neemt, zal de teef zich daar veel minder mee bezighouden.

Aangezien een hond een wezen is dat nog dicht bij de natuur staat, maakt het niet uit in welke temperatuur ze geboren worden. De pups groeien sterk en gezond op, ook als het koud is. Voor de teef is het een enorme krachtinspanning om te bevallen en het is goed dat de pups met tussenpozen komen, zodat de teef de pups kan schoonlikken, de nagelstreng doorbijten, de nageboorte opeten en even bekomen tot de volgende pup geboren wordt. Zes pups is een normaal aantal in een tijdsperiode van ongeveer twee uur. Met een kreet worden de pups geboren. Ze willen een tepel en beginnen dadelijk krachtig te zuigen. Het geven van een pootje wanneer honden iets willen van mensen is waarschijnlijk ontstaan uit het gebaar dat pups maken wanneer ze melk willen: ze trappelen dan met hun pootjes tegen de borst van de moeder. Als een pup dat gebaar

niet maakt, dan is er iets mis en wordt het vaak door de moeder doodgebeten of genegeerd, zodat het uiteindelijk toch sterft. Wij vinden dit grof en doen vaak alles om een ongezonde pup in leven te houden, uit medelijden maar ook uit winstbejag (als fokker), omdat je er dan eentje meer kan verkopen. Maar als het lichaam of het gedrag in het begin al niet goed is, hoe zal het dan in de toekomst zijn?

Pups worden met de ogen en oren dicht geboren en ze zijn 100 procent afhankelijk van de moederteef. Ook voor het ontlasten helpt de moeder hen door hen op de buik te likken. Ze kunnen zich auditief uitdrukken met gepiep, zodat ze bijvoorbeeld kunnen klagen als er iets niet goed is. De moeder reageert daar normaal onmiddellijk op. Verder zijn pups ook in staat om te kruipen, ze moeten zich immers kunnen voeden om zo te groeien. Ze kruipen nooit in een rechte lijn, alleen in een kring zodat ze de weg niet kwijtraken. Pups verdriedubbelen hun oorspronkelijke gewicht. De hersenen van een volwassen hond van dertig kilo zijn bij de geboorte slechts 10 cm³ groot. Ze zullen uitgroeien tot ongeveer 100cm³. De hersenen van pups worden al beïnvloed van voor de geboorte. Onderzoek heeft aangetoond dat wanneer de moeder tijdens haar zwangerschap stress heeft (het stresshormoon corticosteroiden), de pups minder leervermogen hebben en vaak erg emotioneel reageren. Het nest is een plaats waar het zacht, warm (de pups kruipen tegen elkaar aan) en veilig is. Ze hebben niet echt behoefte aan sociaal contact of contact met de omgeving. Ze leiden een bijna onbewust bestaan, net als toen ze nog in de buik van hun moeder zaten. 24u na de geboorte neemt de reu ook deel aan de opvoeding, dan gebeurt de inprenting: pups richten zich op het eerste bewegende voorwerp dat hun zintuigen prikkelt. De inprenting kan gebeuren op ouders, soortgenoten, mensen en soms ook andere huisdieren zoals katten die nieuwsgierig komen kijken naar de pups. Persoonlijk vind ik het ook al nuttig om de pup eens op te pakken en aan een heel kleine hoeveelheid stress bloot te stellen. Ik ben ervan overtuigd dat het hen later minder angstig maakt en meer zelfvertrouwen geeft, zodat ze beter bestand zijn tegen stress en problemen.

3. Week 3: overgangsfase

Vanaf de dag 13 gaan de ogen en de gehoorgangen open en vanaf dag 17 kunnen pups zien.

Tijdens de overgangsfase gaan ze hun nestgenootjes en directe omgeving actief ontdekken. Als ze even buiten het nest gaan, speelt de reu ruw met hen om te leren dat alleen het nest veilig is en om actieve onderwerping (zichzelf op de rug gooien en muisstil blijven liggen) en respect aan te leren. Het is een gouden hondenregel dat je moet doen zoals de ouderen als je wilt dat ze je respecteren. De teeft en de reu geven bijvoeding door halfverteerd voedsel terug op te braken in het nest. Vandaar het bedelgedrag en het likken van de mondhoek als de ouders terug komen. Hetzelfde zullen ze ook bij mensen doen.

4. Week 4 tot 16: de gevoelige fase

Wat een pup tijdens deze fase leert, zal het altijd onthouden. Maar het omgekeerde geldt ook: wat het niet leert, zal het later heel moeilijk nog kunnen aanleren. Een minimum aan ervaring tijdens deze periode heeft een maximum aan effect op latere leeftijd. De gevoelige fase kan opgedeeld worden in een aantal subfases.